

Dossier

Biblioteques, diversitat i inclusió social

«Aixopluga't a la biblioteca».

La @BiblioBlanes, una biblioteca social, inclusiva i integradora

Gemma CIURÓ
 Directora, Biblioteca
 Comarcal de Blanes
gciuro@blanes.cat

Article rebut el març de 2019;
 revisat l'abril de 2019.

«Aixopluga't a la biblioteca». La @BiblioBlanes, una biblioteca social, inclusiva i integradora

Resum: Les biblioteques som més necessàries que mai. Ja no som només dipositàries de la informació. Aquesta avui se'ns escapa. Els nostres espais han canviat. La societat sempre ens ha necessitat però de diferent manera. Tenim un rol social important que no podem obviar. La nostra funció avui no és tant tenir la informació i la cultura, sinó acompanyar l'usuari fins a port segur i arribar a aquells sectors de la població considerats no-públic. Per això som socials i inclusives. I aquesta inclusió ha de ser transversal en tot allò que fem. La capacitat social i inclusiva de la biblioteca depèn dels seus professionals.

Paraules clau: biblioteca social, inclusió, discapacitat, exclusió social, bibliotecari inclusiu, refugi, esclatxa digital, biblioteca educadora, formació.

«Cobíjate en la biblioteca». La @Biblioblanes, una biblioteca social, inclusiva e integradora

Resumen: Las bibliotecas somos más necesarias que nunca. Ya no somos sólo depositarias de la información. Esta hoy se nos escapa. Nuestros espacios han cambiado. La sociedad siempre nos ha necesitado pero de diferente modo. Tenemos un rol social importante que no podemos obviar. Nuestra función hoy no es tanto tener la información y la cultura, sino acompañar al usuario hasta puerto seguro y llegar a aquellos sectores de la población considerados no-público. Por eso somos sociales e inclusivas. Y esta inclusión debe ser transversal en todo lo que hacemos. La capacidad social e inclusiva de la biblioteca depende de sus profesionales.

Palabras clave: biblioteca social, inclusión, discapacidad, exclusión social, bibliotecario inclusivo, refugio, fractura digital, biblioteca educadora, formación.

«Take shelter in the library». The @Biblioblanes, a social and inclusive and library

Abstract: Libraries have become more necessary than ever. We are no longer mere information depositaries. Some information is now beyond us. Our spaces have changed. Society has always needed us, albeit in a different way. We have an important social role to play that we cannot ignore. Now, our function is not so much about storing information and culture, but rather about accompanying users to a safe haven and reaching sectors of the population regarded as non-public. This is what makes us social and inclusive. And this inclusion must inform everything we do. A library's social and inclusive capacity depends on its professionals.

Keywords: social library, inclusion, disability, social exclusion, inclusive librarian, shelter, digital divide, educational library, training.

Introducció

La biblioteca avui és un servei social. Però ho ha estat sempre? Si tenim en compte que la societat està formada, en últim terme, pel conjunt dels éssers humans lligats a un tipus de cultura, lloc o identitat, semblaria una obvietat parlar de biblioteques socials, ja que és difícil imaginar una biblioteca que no ho sigui. La biblioteca és humana; ho són els treballadors, ho són els usuaris, i també, i això és una meravella, ho són els autors dels textos que preservem. Som treballadors humans que posem a l'abast de persones tota la cultura, tota la història de la humanitat i tota la informació, de manera lliure i gratuïta. I sense filtres.

La nostra funció avui però, més que preservadora del coneixement és una funció social. Posem la mirada en les persones i no en el fons. Ja no som només les etimològicament contenidores d'informació, sinó facilitadores o transmissores. Tenir informació o conservar-la avui ja no té el mateix valor. Aquest ara és facilitar les eines perquè aquesta informació, que a priori tenim tan a l'abast, pugui arribar a tots els individus de la societat com i quan ho necessitin. La nostra tasca com a servei social es fa palesa en comunitats on els individus viuen cada vegada més aïllats (tot i que hi hagi molts més contactes digitals) i l'esclatxa informacional és cada vegada més gran (tot i tenir la informació mundial a un sol clic). Treballem per posar l'accent en aquest adjectiu «social» que ens dignifica.

La funció social de la biblioteca és avui una realitat, una evidència, una necessitat construïda sobre dos fonaments redactats en forma d'objectius:

- Garantir l'accés a la informació/formació de tota la societat fent especial incidència en

els públics més desfavorits, és a dir, l'anomenat «no-públic».

- Oferir espais de convivència d'éssers humans que necessiten satisfer necessitats de relació interpersonal i augmentar el sentit de pertinença a un grup.

La societat ens valora bé perquè som públiques, acollidores, lliures, versàtils i útils. Aquesta funció social haurà d'anar precedida inevitablement d'una redacció de línies de total inclusió i, per defecte, d'un disseny d'estratègies adaptable als diferents públics que configuren la realitat comunitària de cada servei bibliotecari. La biblioteca s'entén com a espai educador i d'acompanyament, un espai educatiu complet i no complementari.¹

Tal com diuen Sandra Sánchez-García i Santiago Yubero en el seu article «Papel sociodeucativo de las bibliotecas públicas: nuevos perfiles profesionales para nuevos tiempos»,² la demanda de la societat exigeix que el personal bibliotecari contribueixi a la formació d'una ciutadania crítica, educada i informada d'una societat alfabetitzada. La millor eina que tenim és la nostra conversa amb l'usuari. És la font d'informació més important i la que ens pot ajudar més a satisfer les seves necessitats. Converses humanes, converses properes, les de tota la vida.³

1. La Biblioteca de Blanes, una biblioteca social, inclusiva, integradora

Bevem des de fa més de 20 anys del Manifest UNESCO de la Biblioteca Pública. Aquest ens ha aportat un marc d'actuació amigable i entenedor al voltant del qual les biblioteques

1. Alejandra Quiroz Hernández, «La radicalidad democrática en las bibliotecas» [en línia], *Letras libres*, núm. 235 (juliol 2018), <<https://www.letraslibres.com/mexico/revista/la-radicalidad-democratica-las-bibliotecas>> [Consulta: 1/02/2019].
2. Sandra Sánchez-García; Santiago Yubero, «Papel socioeducativo de las bibliotecas públicas: nuevos perfiles profesionales para nuevos tiempos» [en línia], *El Profesional de la información*, vol. 25, núm. 2 (març-abril 2016), p. 226-236, <<http://www.elprofesionaldeinformacion.com/contenidos/2016/mar/09.pdf>> [Consulta: 29/01/2019].
3. Fernando Juárez-Urquijo, *Biblioteca pública: mientras llega el futuro*, Barcelona: UOC, 2015.

hem anat configurant una xarxa de serveis i activitats impregnats d'aquests valors UNESCO: solidaritat, tolerància, pau, llibertat, democràcia i igualtat d'accés a la informació, entre d'altres.

Algunes biblioteques vam pujar a aquest tren ja fa temps i ens vam convertir en membres del Grup de Biblioteques Catalanes Associades a la UNESCO; ja l'any 2002 van tenir lloc a Salt les Jornades Interprofessionals amb el títol «Les biblioteques públiques: espais d'integració social».⁴ Possiblement era el primer símptoma d'aquest devenir social de les biblioteques, quan encara estàvem a les beceroles de la revolució de les TIC i ja pressentíem que aquesta revolució seria paral·lela a la fractura social, i que desembocaria en més ús dels recursos tecnològics per part de les classes més desfavorides, però amb uns usos i unes repercussions llunyanes i inversament proporcionals a l'increment de la qualitat de vida i a un augment del benestar social a llarg termini.

En aquest sentit, el Pla estratègic 2010-2015 de la Biblioteca de Blanes fixava com a línia estratègica «oferir un servei bibliotecari de qualitat i adaptat a la demanda de la població que arribés a tothom». Es van dur a terme les primeres actuacions del que seria un projecte de biblioteca social. La inquietud del personal de la biblioteca va desembocar en la creació de grups de treball que, de manera cooperativa i creant sinergies interessants, fixarien les bases per fer un servei bibliotecari integrador. Naixien, així, els grups de treball de biblioteca social, biblioteca inclusiva, biblioteca UNESCO i préstec a domicili.

El Pla estratègic 2016-2020 que estem desenvolupant va un pas més enllà. La línia estratègica 3 d'aquest pla estableix «refermar la vessant formativa i social de la biblioteca». Són fruit d'aquests plans estratègics projectes com ara:

- El servei de préstec a domicili «De la biblioteca a casa».

- El servei d'extensió bibliotecària Biblio-hospital.
- Línies d'inclusió amb persones amb discapacitat intel·lectual en diferents àmbits de la biblioteca (club de lectura «Els dilluns llegim»).
- Línies de treball amb usuaris pacients de salut mental (Club de Lectura Lletraferits).
- El projecte «Aixopluga't», d'integració de dones immigrades i de les seves famílies en la comunitat bibliotecària.

2. De la biblioteca a casa, el nostre projecte de préstec a domicili

El 23 d'abril del 2010 es crea el servei de préstec a domicili «De la biblioteca a casa» amb l'objectiu d'oferir el servei bibliotecari a aquelles persones que, per motius diversos, tenen dificultats per accedir a la biblioteca. Per fer-lo possible comptem amb l'ajuda de l'Associació de Voluntariat Blanenc (AVB) i amb voluntaris de Creu Roja. El projecte es planteja al principi amb l'objectiu d'arribar als domicilis particulars de persones que viuen soles, però pel camí se'ns obre la possibilitat d'oferir el servei a les residències d'avis, que, tot i no viure sols, sovint manifesten una sensació de soledat profunda.

El projecte «De la biblioteca a casa» es planteja com a objectiu general millorar la qualitat de vida i facilitar l'accés a la informació als usuaris d'aquest sector. D'aquest se'n desprenen els següents objectius específics:

- Donar a conèixer i facilitar l'accés al servei de lectura pública als usuaris que presenten problemes de mobilitat.
- Adequar part dels fons de la biblioteca pública a les necessitats d'aquest segment específic de població amb llibres sonors,

4. Grup de Biblioteques Catalanes Associades a la Unesco. Jornades interprofessionals (2002 : Salt). *Les Biblioteques públiques: espais d'integració social: Jornades interprofessionals, Salt (Girona), 15 i 16 de març del 2002*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2003.

documents audiovisuals i altres tipus de materials pensats per facilitar la lectura.

- Ampliar el servei de préstec a domicili a entitats que puguin fer ús del fons de la biblioteca (residències i Hospital Comarcal de la Selva).
- Aconseguir una borsa de voluntaris que col·laborin en la tramesa dels documents als domicilis, a les residències i a l'hospital.

S'ha potenciat des de la biblioteca que els voluntaris aportin un punt de valor afegit i es creïn vincles amb els usuaris finals. El benefici del voluntariat es presenta com un camí d'anada i tornada, tenint en compte els beneficis que comporta per als voluntaris formar part d'aquesta iniciativa, sobretot quan es tracta de persones que veuen en l'exercici del voluntariat una manera de superar entrebancs de la pròpia vida.

3. Biblio-hospital - «Lectura per a l'ànima», quelcom més que un servei d'extensió bibliotecària

L'abril del 2012 neix el Biblio-hospital, un servei d'extensió bibliotecària adreçat a l'Hospital Comarcal de la Selva i materialitzat en tres tipus de tasques: servei de préstec de documents de lectura lleugera als pacients ingressats a planta, servei de préstec de revistes als pacients de la planta d'oncologia que fan sessions de quimioteràpia i servei de lectura en veu alta adreçat als pacients que es troben en fase de rehabilitació.

Les trameses a l'Hospital Comarcal són trimestrals. Es duen a terme amb personal de l'AVB que ofereix als pacients una guia de lectura amb el material disponible per al préstec. Els serveis de lectura en veu alta es dissenya

amb una periodicitat setmanal i s'anomena «Lectura per a l'ànima». Les voluntàries estableixen una programació de diferents tipus de lectures:

- Viatja amb nosaltres (lectures de viatges).
- Notícies que sumen (lectures de notícies i curiositats).
- Històries que captiven (lectura de narracions i jocs de lectura).
- Llegendes, cites i endevinalles.

L'objectiu és fer més amable la vida d'aquelles persones que per circumstàncies diverses han de fer estades al centre hospitalari i minimitzar al màxim els aspectes negatius de les teràpies que reben. Per aquest motiu, les lectures que oferim sempre tenen un to positiu i, per tant, o bé ajuden a fer volar la imaginació, o bé ens aporten informacions pràctiques de la vida quotidiana. Tant és així que podem arribar a llegir receptes de cuina.

4. Inclusió de la discapacitat física i intel·lectual: «Els dilluns... llegim!»

La biblioteca sempre ha treballat en línies de total inclusió tenint en compte l'atenció als usuaris amb diferents discapacitats físiques i intel·lectuals.

Des del 17 de juny de 2010 la biblioteca disposa de servei de connexió a internet per a persones cegues o amb dificultats de visió significatives, gràcies a la col·laboració del Servei de Biblioteques de la Diputació de Girona i l'ONCE.

D'altra banda, pel que fa al treball amb persones amb discapacitat intel·lectual, la biblioteca col·labora des del principi amb la Fundació Privada Aspronis,⁵ una fundació privada sense ànim de lucre que contribueix al desenvolupa-

5. Fundació privada Aspronis, <<http://www.aspronis.com/>>.

La biblioteca sempre ha treballat en línies de total inclusió tenint en compte l'atenció als usuaris amb diferents discapacitats físiques i intel·lectuals.

ment del projecte de vida de les persones amb discapacitat intel·lectual perquè puguin participar com a ciutadans de ple dret en la societat.

Les línies de col·laboració d'aquesta entitat amb el servei bibliotecari són molt estretes i es concreten en diferents àmbits:

- Cessió d'espais de la biblioteca per a exposicions de l'entitat.
- Conveni de recollida de paper de la biblioteca per contribuir a la creació de llocs de treball al Centre Ocupacional.
- Elaboració de regals per a la tertúlia literària «Lletres i mots» per part dels usuaris del Centre Ocupacional.

Figura 1. Les participants del club de lectura «Els dilluns... llegim!» després d'haver llegit "Dràcula" en versió Lectura Fàcil.

Fruit d'aquest «matrimoni» perfecte entre biblioteca i Aspronis, neix un dels projectes més valorats del nostre servei bibliotecari: el club de lectura per a discapacitats cognitius «Els dilluns... llegim». S'inicia el maig del 2016 amb

vuit persones prèviament seleccionades pel personal del taller ocupacional. Són persones que tenen afectada la capacitat cognitiva però que són capaces de llegir i comprendre un text senzill amb acompanyament i, si cal, material complementari. Es reuneix el primer dilluns de cada mes a la biblioteca i està conduït per personal bibliotecari, format en educació social.

Les lectures les trien entre totes i són sempre llibres de Lectura Fàcil. Dediquen tres mesos a cada lectura. Les usuàries llegeixen a casa i a la biblioteca, i les trobades del Club són per avançar, resoldre dubtes, comentar aspectes de la lectura que tenim ganes de compartir i ampliar coneixements. El club «Els dilluns... llegim!» és només la porta d'entrada a la total inclusió. No n'hi ha prou a tenir un club de lectura *especial*. Això no és inclusió. Aquesta comença quan aquestes lectores intervenen en altres activitats de la biblioteca tal com ho faria qualsevol usuari que no tingués cap discapacitat i es creen sinergies entre tipologies d'usuaris i serveis.

Figura 2. Les participants del club de lectura «Els dilluns... llegim!» col·laborant en l'Any Pedroló.

I això és el que hem aconseguit:

- Han participat en el nostre Bibliovacances (projecte de foment de la lectura en període de vacances d'estiu) els anys 2017 («Hotel Biblioteca, unes vacances de por») i 2018 («Bibliogràfic Park»)
- Han fet un programa de ràdio, el Dia de la Ràdio (2018), juntament a ser biblioteca

UNESCO. Van poder expressar el seu testimoni com a part activa de la biblioteca i van ser les autèntiques protagonistes.

- Participen en els actes de les efemèrides que celebrem a la biblioteca, llegint en el marc de l'Any Pedrolo l'obra *Mecanoscrit del segon origen* en la versió de Lectura Fàcil.
- Han fet tallers de booktubers (abril 2018), tal com fan els altres usuaris joves.

I continuen venint i participant, estimant la biblioteca i ajudant-nos sempre que cal. La inclusió és això: que elles se sentin part de la nostra comunitat bibliotecària i que ens ajudin a créixer.

5. Salut mental. Els Lletraferits

Un altre aspecte a treballar en línies d'inclusió és la incorporació a les nostres activitats dels pacients dels centres de dia de salut mental.

Amb aquest objectiu s'ha creat el club de lectura Lletraferits. En aquest cas, es tracta d'un grup d'usuaris heterogenis pel que fa a la capacitat cognitiva. N'hi ha que presenten alguns dèficits en aquest aspecte, però d'altres, en canvi, tenen una bona capacitat cognitiva, alhora que presenten altres alteracions. Per aquest motiu, el club de lectura té unes característiques especials, ja que la persona conductora ha de tenir molt en compte aquests desequilibris i saber-los minimitzar perquè tot-hom s'hi senti bé.

El club de lectura aconsegueix els objectius fixats quant a millores en la socialització i el nivell cognitiu dels pacients que hi participen. Assisteixen a les sessions amb un monitor del centre de salut mental. És una activitat voluntària que ells trien. Els monitors seleccionen les persones que hi poden assistir en funció de la seves circumstàncies i tenint en compte si l'assistència al club de lectura pot incidir positivament

en la seva patologia. Un altre objectiu d'aquest club de lectura és que els participants, a més de gaudir de l'activitat, siguin autònoms a la biblioteca i sàpiguen com relacionar-se amb altres usuaris i amb el personal i coneguin els serveis que s'ofereixen. S'intenta integrar aquests usuaris en la tertúlia literària «Lletres i mots» (club de lectura d'adults).

La tria de les lectures la fa el personal de la biblioteca en funció dels interessos i les inquietuds dels lectors. Amb el Lletraferits aconseguim:

- Que persones que es veuen excloses de la societat pel fet de tenir un desequilibri mental pugui fer ús del servei bibliotecari i anar participant progressivament en altres serveis.
- Que els usuaris del club de lectura tinguin un espai per refermar les seves relacions interpersonals fora del centre de dia.

6. Dones immigrades. Projecte «Aixopluga't»

«Aixopluga't» és un projecte d'integració a la biblioteca i a la societat de les dones novingüdes que formen part del TALCC (Taller d'Accollida Lingüística, Cultural i Comunitària) de Càritas (Blanes).

Sempre he ressaltat la metàfora que suposa que aquest taller es digui TALC, ja que la biblioteca es presenta com a subministradora d'aquestes pólvores suaus que ajuden a mitigar la duresa que suposa la integració d'aquestes persones en la nostra societat. L'objectiu principal de l'«Aixopluga't» és oferir a aquestes dones la possibilitat de relacionar-se amb serveis que sobrepassen el seu entorn immediat (família i Càritas) i augmentar el seu apoderament utilitzant la biblioteca com a eina d'accés a la informació, a la formació i al lleure, i d'aquesta manera incrementant també la qualitat de vida de les seves famílies. La biblioteca esdevé un espai on aquestes persones se

senten còmodes per formar-se i informar-se. Volem ser, en primer lloc, l'aixopluc d'aquelles persones que troben en nosaltres una mica de tot allò que han deixat enrere. I més endavant servir de llançadora d'aquestes persones cap al benestar social.

Blanes té un 18,6 % de població immigrada; d'aquesta, un 29,8 % és procedent del Marroc, Gàmbia i el Senegal. Des de l'associació Càritas es van posar en contacte amb la biblioteca per donar sortida a la necessitat de socialització del col·lectiu de dones immigrants que utilitzen els seus serveis i que participen en el TALCC. Càritas atén les necessitats de 152 dones, 80 de les quals assisteixen als tallers d'alfabetització i, per tant, són usuàries potencials del projecte «Aixopluga't». També atenen 20 nois i noies d'entre 11 i 16 anys que utilitzen el servei per als treballs escolars. A més del grup de dones i les seves famílies, incorporem al projecte el grup AULA 5. Es tracta de la programació de visites a la biblioteca d'un grup de vuit joves de 16 i 17 anys, immigrants menors d'edat que han arribat sols a Catalunya i viuen a Llar Llagut (pis tutelat) en col·laboració amb la fundació EVEHO. No parlen ni entenen bé el català ni el castellà. Es treballarà amb ells la llengua i la formació ALFIN.

Abans d'iniciar la col·laboració, aquestes persones només es relacionen amb les seves famílies i amb el servei de Càritas.

Figura 3. Dones de l'«Aixopluga't» fent un taller d'alfabetització.

Es justifica per la necessitat que aquestes dones i adolescents puguin percebre la biblioteca com un servei que els acull i que no els és aliè.

El projecte inclou:

1. La programació de visites guiades temàtiques a la biblioteca, en què aquestes dones poden conèixer els serveis que els oferim i obtenir les eines bàsiques d'accés a la informació.
 - Fem-nos el carnet!
 - Descubrim les revistes
 - Intercanvi de llegendes
 - Cuinem juntes
 - Expliquem contes, cantem cançons de falda
 - Fem servir els ordinadors
 - Clubs de lectura fàcil en veu alta
2. La cessió dels espais bibliotecaris perquè puguin fer les seves classes d'alfabetització. Mentre estan fent les classes, els seus fills són atesos per personal voluntari a la sala infantil de la biblioteca.
3. La participació activa amb els seus fills en els programes de promoció de la lectura en la primera infància (franja 0-3) com el «Nascuts per llegir».
4. L'organització d'activitats en què elles siguin les protagonistes i servir així d'espai de promoció de la seva cultura i d'intercanvi cultural.
5. Iniciar el projecte de foment de la lectura en grups de dones nouvingudes amb tertúlies sobre notícies, intercanvi de llegendes i contes populars, cançons, poesies i jocs de falda.
6. Apropar els fills adolescents d'aquestes dones a la Biblioteca Jove i convertir-los en usuaris.

Es justifica per la necessitat que aquestes dones i adolescents puguin percebre la biblioteca com un servei que els acull i que no els és aliè. L'organització d'activitats amb ells com a protagonistes proporciona al servei un contingut

multicultural que enriqueix molt la biblioteca com a àgora de cultures.

El valor diferencial consisteix en:

- L'apoderament d'aquest col·lectiu social en risc d'exclusió mitjançant l'obtenció d'eines que li permeten interactuar en un entorn proper.
- La possibilitat que aquest col·lectiu sigui agent actiu de creació de coneixement cap a altres sectors.

Figura 4. Dones de l'«Aixopluga't» fent una desfilada de moda. Setmana UNESCO 2018

Aquest projecte es planteja com un treball simultani a l'entorn de quatre eixos a partir de les dones immigrants:

- Atenció a les dones.
- Atenció als seus nadons no escolaritzats (0-3 anys).
- Atenció als seus fills adolescents (11-16 anys) en l'horari no lectiu.
- Atenció als adolescents menors d'edat acollits en pisos tutelats.

Els objectius específics són:

- Integrar el col·lectiu de dones immigrades a la biblioteca i fer-les participants dels serveis que oferim.
- Dotar-les de les eines necessàries d'accés a la informació bàsica que necessiten.
- Fer-les participar en les activitats de foment de la lectura per a nadons.

- Establir les bases del futur hàbit lector en aquestes dones.
- Establir un vincle a la biblioteca entre aquestes dones i els seus fills adolescents que també en són usuaris.
- Introduir les dones i els joves en l'aprenentatge de l'ús de les TIC.

Figura 5. Dones de l'«Aixopluga't» fent tatuatges amb henna. Setmana UNESCO 2018

El projecte s'ha desenvolupat en les fases següents:

1. Contacte amb els responsables de Càritas (Blanes) durant l'abril de 2016.
2. Establiment d'un calendari de visites periòdiques temàtiques. Inici de les visites 30 i 31 de maig 2016. Les visites es fan amb una intèrpret que tradueix de l'àrab.
3. Participació en el marc dels actes de la Setmana UNESCO 2016, amb la taula rodona «L'acollida, una experiència per a compartir», en què les usuàries van poder compartir la seva experiència de quan van arribar a Blanes. L'objectiu d'aquesta taula rodona era fer que es veiessin com a protagonistes de la biblioteca i que poguessin expressar els sentiments que acompanyen la immigració i el xoc de cultures.
4. Durant els mesos de gener, febrer i març del curs 2016-2017 s'estableix un calendari de sessions de formació amb periodicitat quinzenal a la biblioteca per part dels monitors del TALCC i personal bibliotecari. Durant aquestes sessions les dones fan classes d'alfabetització a la biblioteca i se-

guidament duen a terme alguna activitat organitzada pel personal bibliotecari com ara tallers ALFIN, visites guiades, tertúlies, intercanvi de llegendes, etc. Mentre es fan les sessions, hi ha servei de guarderia a la sala infantil (voluntaris de Càritas).

5. Assistència de mares amb nadons a les sessions de contes i activitats del programa «Nascuts per llegir», el segon dimecres de cada mes durant el matí.
6. L'abril de 2017, a causa de la bona acollida del projecte, se n'acorda la continuïtat durant el curs 2017-2018, introduint la formació als voluntaris per part del personal bibliotecari.
7. Presentació del projecte en la Jornada «Biblioteca pública i compromís social» que va tenir lloc a Girona el 28 d'abril de 2017.
8. Novembre 2017, reunió de programació de les sessions de formació a la biblioteca per als voluntaris i establiment del calendari de visites quinzenals per a les dones usuàries del TALCC per al curs 2017-2018.
9. Presentació del projecte al premi Biblioteca pública i compromís social, de la Fundació Biblioteca Social, l'any 2017, en què va guanyar l'accèssit.
10. Celebració de la Setmana UNESCO el mes de novembre de 2018 a la Biblioteca Comarcal de Blanes amb la programació de tallers multiculturals de dansa, música, moda, pentinats i gastronomia de diferents països: Senegal, Gàmbia, Marroc, Hondures i Mali. Elles van programar totalment l'activitat i van ser les autèntiques protagonistes, intercanviant pentinats, vestits, menjars i maneres de ballar.

De les dones participants, 30 ja s'han fet el carnet de préstec. L'èxit del projecte recau en el fet que aquestes dones perdin la por de venir a la biblioteca, se sentin part de la comunitat bibliotecària i, sobretot, vegin la biblioteca com un servei útil per a elles com a clau de pas a la societat on viuen.

Figura 6. Ordenant les lletres de la paraula UNESCO.

Pel que fa als joves, l'èxit absolut és que considerin la biblioteca com un espai d'acompanyament en l'escolarització i, sobretot, que vegin com un fet absolutament normal poder trobar les seves mares gaudint dels serveis bibliotecaris.

L'«Aixopluga't» és un projecte en fase de creixement. Hem obert la porta i ells han entrat per quedar-s'hi.

7. En Jaume i la Maria, bibliotecaris amb capacitats diferents

En Jaume és un blanenc de 27 anys amb la síndrome de Down que vol ser bibliotecari. Tot i tenir feina estable, la seva inquietud l'ha portat a superar un curs de formació bàsica organitzat conjuntament per la Facultat de Bibliotecnologia i Documentació i la Fundació Catalana

Síndrome de Down. Fins al dia d'avui, en Jaume ha realitzat tres períodes de pràctiques a la Biblioteca de Blanes: ens ajuda amb les exposicions, atén el públic, endreça carros de llibres, confecciona guies de lectura, crea material de difusió, col·labora en el Club de Lectura Jove i, sobretot, ens fa descobrir cada dia a la resta de companys que fantàstica que és la nostra feina.

La Maria té 20 anys i forma part del «Pas a pas: programa de transició al treball per a alumnes discapacitats mentals»; ha arribat a la biblioteca a través de la col·laboració amb l'Escola d'Educació Especial Ventijol. Ens ajuda a processar les novetats, endreça la sala infantil, col·labora amb el club de lectura «Els dilluns llegim!» i està molt contenta de formar part del nostre equip. Ens fa tocar de peus a terra i ens fa una mica més humans.

La resta estem segurs que tenen capacitats que nosaltres no tenim.

Figura 7. En Jaume ens ensenya orgullós el seu títol.

8. Conclusions

Més enllà dels tipus d'usuaris i de documents, més enllà de la diversitat de serveis adaptats i de la voluntat d'un equip bibliotecari, més enllà, encara hi ha una altra realitat. La societat és diversa i està ferida de desigualtat.

Luis Miguel Cencerrado,⁶ en el seu article «La biblioteca, un techo para las personas que viven en la calle», utilitza una frase de Caitlin Moran que m'agrada tant que m'hi quedaria a viure. Diu així: «Una biblioteca dins d'una comunitat és una barreja entre una sortida d'emergència, un salvavides i un festival. Les biblioteques són catedrals de la ment, hospitals de l'ànima, parcs temàtics de la imaginació. En una freda i plujosa illa, les biblioteques són els únics espais públics on aixoplugar-se en els quals vostè no és un consumidor, sinó un ciutadà...».

Ara ja sabem que la revolució de les TIC no ha resolt ni resoldrà els problemes de la humanitat i que la societat de la informació no augmentarà la qualitat de les nostres democràcies, si no hi ha un treball d'acompanyament dels sectors més vulnerables.⁷ Les biblioteques bastim ponts culturals, creem espais de conversa, escoltem, mirem, prescrivim lectures, aconsellem, acompanyem, observem i servim. I si cal canviar, canviem.

Bibliografia

BLANES. *Reglament de la Biblioteca Comarcal de Blanes* [en línia]. En: *Butlletí Oficial de la Província de Girona (BOPG)*, núm. 156 (13/08/2015). <<https://ssl4.ddgi.cat/bopV1/pdf/2015/156/201515608256.pdf>> [Consulta: 29/01/2019].

Generalitat de CATALUNYA. *Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya* [en línia]. En: *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (DOGC)*, núm. 1727 (29/03/1993).

- Luis Miguel Cencerrado, «La biblioteca, un techo para las personas que viven en la calle» [en línia]. En: *Biblogtecarios*, 23/03/2016, <<https://www.biblogtecarios.es/lmcencerrado/la-biblioteca-un-techo-para-las-personas-que-viven-en-la-calle/>> [Consulta: 29/01/2019].
- Pedro López López, «Función democrática de la biblioteca pública en la sociedad de la información» [en línia], *Crónica popular*, núm. 167 (08/11/2016), <<http://www.cronicapopular.es/2016/11/funcion-democratica-de-la-biblioteca-publica-en-la-sociedad-de-la-informacion/>> [Consulta: 01/02/2019].

<<https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/1993/03/18/4>> [Consulta: 29/01/2019].

CENCERRADO, Luis Miguel. «La biblioteca, un techo para las personas que viven en la calle» [en línia]. En: *Biblogtecarios*, 23/03/2016. <<https://www.biblogtecarios.es/lmcencerrado/la-biblioteca-un-techo-para-las-personas-que-viven-en-la-calle/>> [Consulta: 29/01/2019].

FEDERACIÓ INTERNACIONAL D'ASSOCIACIONS I INSTITUCIONS BIBLIOTECÀRIES (IFLA). *Manifest IFLA/UNESCO sobre la biblioteca pública, 1994* [en línia]. [Barcelona: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documetalistes de Catalunya (COBDC), 2010]. <http://www.cobdc.org/publica/manifestos/manifest_bp.html> [Consulta: 10/11/2018].

GRUP DE BIBLIOTEQUES CATALANES ASSOCIADES A LA UNESCO. *Jornades interprofessionals (2002 : Salt). Les Biblioteques públiques: espais d'integració social: Jornades interprofessionals, Salt (Girona), 15 i 16 de març del 2002*. Barcelona: Centre Unesco de Catalunya, 2003.

JUÁREZ-URQUILLO, Fernando. *Biblioteca pública: mientras llega el futuro*. Barcelona: UOC, 2015.

LÓPEZ LÓPEZ, Pedro. «Función democrática de la biblioteca pública en la sociedad de la información» [en línia], *Crónica popular*, núm. 167 (08/11/2016). <<http://www.cronicapopular.es/2016/11/funcion-democratica-de-la-biblioteca-publica-en-la-sociedad-de-la-informacion/>> [Consulta: 01/02/2019].

QUIROZ HERNÁNDEZ, Alejandra. «La radicalidad democrática en las bibliotecas» [en línia]. *Letras libres*, núm. 235 (julio 2018). <<https://www.letraslibres.com/mexico/revista/la-radicalidad-democratica-las-bibliotecas>> [Consulta: 1/02/2019].

SÁNCHEZ-GARCÍA, Sandra; YUBERO, Santiago. «Papel socioeducativo de las bibliotecas públicas: nuevos perfiles profesionales para nuevos tiempos» [en línia]. *El Profesional de la información*, vol. 25, núm. 2 (març-abril 2016), p. 226-236, <<http://www.elprofesionaldelainformacion.com/contenidos/2016/mar/09.pdf>> [Consulta: 29/01/2019]. ■

LA
TRANQUIL·LITAT
QUE DONA
ESTAR EN
BONES
MANS

IMPRESSIÓ OFFSET & DIGITAL
Informa-te'n a: www.sprintcopy.com

Sprint Copy
934 463 900

WE PRINT THE DIFFERENCE
Còrsega 546 - Tel. 934 463 900
sp@sprintcopy.com
www.sprintcopy.com